

Касым-Жомарт Токаев и Владимир Путин подписали Декларацию о переходе межгосударственных отношений до уровня всеобъемлющего стратегического партнерства и союзничества

Стр. 2

Ebediyete kadar yurdumuz olacak bu topraklar, dünya şehircilik ve mimari tarihi açısından bir laboratuvar gibidir

3. Sayfa

ANISKA

6+

14 Kasım 2025
SAYI 42 (1058)

KURUCUSU
ZİYATDIN KASSANOV

DÜNYA AHISKA TÜRKLERİ BİRLİĞİ
THE WORLD UNION OF AHISKA TURKS

KAZAKISTAN CUMHURİYETİ AHISKA TÜRK KÜLTÜR MERKEZİ ULUSLARARASI YAYINI

Cumhurbaşkanı Erdoğan:
Ahıskalı kardeşlerimizin yanındayız

ӨДІЛЕТТІ ҚАЗАҚСТАНҒА
БАСТАР ЖОЛ: АЛМАТЫДАҒЫ
МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ
РЕФОРМАЛАРЫ ҚАЛАЙ
ЖҮЗЕГЕ АСУДА?

ӘР ТҰРҒЫННЫҢ
МӘСЕЛЕСІ —
ОРТАҚ МІНДЕТ:
“АМАНАТ” ПАРТИ-
ЯСЫ АЛМАТЫДА
ҚАЛАЙ ЖҰМЫС
ІСТЕЙДІ?

5-бет

**БАЛА ӨМІРІНЕ
ҚАРСЫ
ҚЫЛМЫС**

«21-ші ғасыр, заманауи кезең» - деп жатамыз. Заман өзгеруде дейміз. Бірақ біз өзгеріп жатырмыз ба? Болашағымыз балалар дейміз, бірақ сол балалардың болашағын біз ойлап жатырмыз ба? Балалардың құқықтарын қорғалып жатыр ма? Негізгі әлем бойынша балалардың құқықтарын қорғау тарихы аз-ақ уақыт емес.

12, 13-бет

**АХЫСКАЛЫ
ЖАУЫНГЕР
КАСИМОВ
ДЖАППАР**

11-бет

**ГАЗЕТА «АХЫСКА»
ОТМЕТИЛА ЮБИЛЕЙ**

Стр. 6,7

**TİKA, Kazakistan'da
Ahıskalı Türklerin
Hafızasını Yaşatacak
Kültür Merkezi Kurdu**

8. Sayfa

2

14 Kasım 2025
14 Қараша 2025 ж.

Sayı 42
№ 42

AHISKA GAZETESİ
«АХЫСКА» ГАЗЕТІ

AHISKA

**Президенты
Казахстана
и России провели
неформальную
встречу**

**Касым-Жомарт
ТОКАЕВ:**

— Уважаемый Владимир Владимирович! Хотел бы прежде всего выразить сердечную благодарность за исключительно теплый прием буквально с первых минут в Москве, на этой священной земле. Только что было сказано о протокольных аспектах. Действительно, с этой точки зрения то, что я увидел, что ощутил, сильно поразило, обрадовало. Я почувствовал всю теплоту приема здесь, в российской столице. Что касается двустороннего сотрудничества, то оно носит характер стратегического партнерства, союзнических отношений. Нет ни одной сферы, где бы мы ни соприкасались, ни работали вместе. Каких-либо серьезных проблем между нашими государствами не существует. Если они появляются, что является естественным, то они снимаются усилиями, прежде всего, глав государств, и конечно же, правительств. Я с большим удовольствием принял Ваше приглашение. Действительно, сегодня в неофициальной атмосфере мы могли бы обменяться мнениями. У меня есть некоторые соображения, наблюдения, которыми я хотел бы с большим удовольствием поделиться с Вами.

Владимир ПУТИН:

— Уважаемый Касым-Жомарт Кемелевич! Прежде всего, хочу Вас поблагодарить за то, что Вы нашли время и приехали, как мы договаривались, с государственным визитом. Я искренне рад этому. Конечно, мы с Вами находимся в постоянном контакте, но такие протокольные вещи тоже имеют значение в межгосударственных отношениях. Сегодня у нас будет возможность в неформальной обстановке поговорить по всем вопросам, которые представляют особый интерес, а завтра — вместе с коллегами уже пройдем по всей повестке дня наших двусторонних отношений и посмотрим, безусловно, на перспективу. Хотя в целом, думаю, мы очень хорошо закончим текущий год и сверстаем планы на ближайшее будущее и на более отдаленную среднесрочную перспективу.

**Президент побеседовал
со студентами МГИМО**

В ходе беседы, которая прошла на казахском языке, студенты рассказали Касым-Жомарту Токаеву, что в МГИМО изучают принципы дипломатии и открытости, изложенные в его трудах.

Молодые люди также сообщили, что с большим интересом относятся к творчеству Абая Кунанбаева.

— Слова поэта о дружбе «Люби все человечество, как своих братьев» являются очень ценными. Мы верим, что Россия и Казахстан — два крыла вечной дружбы. Две страны и два народа связаны узлами бескорыстной истинной дружбы, — сказал один из студентов.

Глава государства высоко оценил энтузиазм студентов в изучении казахского языка и пожелал им успехов.

— МГИМО — это престижный университет, который знают во всем мире. Сегодня Казахстан — суверенное государство. Уверен, что знания, которые вы получите в МГИМО, пригодятся вам. Чем больше знаешь о разных странах, тем более о Казахстане, который является естественным союзником России, тем лучше для вас с точки зрения устройства на работу, конкурентоспособности на глобальном и региональном уровнях, — отметил Президент.

**Касым-Жомарт Токаев и Владимир Путин
подписали Декларацию о переходе межгосударственных
отношений до уровня всеобъемлющего стратегического
партнерства и союзничества**

Также в присутствии глав государств состоялся обмен следующими подписанными межправительственными и межведомственными документами:

1. Комплексная программа экономического сотрудничества между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации на 2026-2030 годы;

2. Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации об организации сотрудничества в области транзитных перевозок железнодорожным транспортом и перевалки российских и казахстанских грузов, предназначенных для поставки на экспорт в третьи страны;

3. Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации о сотрудничестве в области обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

4. Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации о создании Казахстанско-Российской межгосударственной комиссии для проведения летних испытаний космического ракетного комплекса «Союз-5» и космического ракетного комплекса «Байтерек»;

5. Соглашение в форме обмена нотами между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации о сотрудничестве в области экологического, технологического и атомного надзора (Российская Федерация) о сотрудничестве в области урегулирования ядерной и радиационной безопасности при использовании атомной энергии в мирных целях;

6. Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации о сотрудничестве в области обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

7. Меморандум между Министерством промышленности и строительства Республики Казахстан и Министерством экономического развития Российской Федерации о взаимопонимании по вопросу взаимодействия в развитии особых экономических зон;

8. Меморандум о намерениях между Министерством просвещения Республики Казахстан и Министерством просвещения Российской Федерации по созданию казахстанско-российских общеобразовательных организаций в Республике Казахстан и Российской Федерации;

9. Совместный план мероприятий между Министерством экологии и природных ресурсов Республики Казахстан и Министерством природных ресурсов и экологии Российской Федерации по подготовке к ввозу в Республику Казахстан амурских тигров из Российской Федерации и первичной адаптации завезенных животных;

10. Меморандум о взаимопонимании между Агентством Республики Казахстан по атомной энергии и Федеральным службой по экологическому, технологическому и атомному надзору (Российская Федерация) о сотрудничестве в области урегулирования ядерной и радиационной безопасности при использовании атомной энергии в мирных целях;

11. План мероприятий между Министерством транспорта Республики Казахстан и Министерством транспорта Российской Федерации по развитию автомобильных пунктов пропуска на казахстанско-российской государственной границе;

12. Соглашение между АО «НК «КТЖ» и ОАО «РЖД» о развитии межгосударственных стыковых пунктов;

13. Меморандум о сотрудничестве между АО «Казпочта» и АО «Почта России».

вительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации об учреждении Генерального консульства Российской Федерации в городе Актау;

6. Соглашение между Правительством Республики Казахстан и Правительством Российской Федерации о сотрудничестве в области обеспечения санитарно-эпидемиологического благополучия населения;

7. Меморандум между Министерством промышленности и строительства Республики Казахстан и Министерством экономического развития Российской Федерации о взаимопонимании по вопросу взаимодействия в развитии особых экономических зон;

8. Меморандум о намерениях между Министерством просвещения Республики Казахстан и Министерством просвещения Российской Федерации по созданию казахстанско-российских общеобразовательных организаций в Республике Казахстан и Российской Федерации;

9. Совместный план мероприятий между Министерством экологии и природных ресурсов Республики Казахстан и Министерством природных ресурсов и экологии Российской Федерации по подготовке к ввозу в Республику Казахстан амурских тигров из Российской Федерации и первичной адаптации завезенных животных;

10. Меморандум о взаимопонимании между Агентством Республики Казахстан по атомной энергии и Федеральным службой по экологическому, технологическому и атомному надзору (Российская Федерация) о сотрудничестве в области урегулирования ядерной и радиационной безопасности при использовании атомной энергии в мирных целях;

11. План мероприятий между Министерством транспорта Республики Казахстан и Министерством транспорта Российской Федерации по развитию автомобильных пунктов пропуска на казахстанско-российской государственной границе;

12. Соглашение между АО «НК «КТЖ» и ОАО «РЖД» о развитии межгосударственных стыковых пунктов;

13. Меморандум о сотрудничестве между АО «Казпочта» и АО «Почта России».

14. Меморандум о сотрудничестве между АО «Казпочта» и АО «Почта России».

Әр тұрғынның
мәселесі —
ортақ міндет:
“AMANAT”
партиясы
Алматыда қалай
жұмыс істейді?

Алматы — елдің ең ірі мегаполисі, қоғамдық-саяси өмірдің, мәдени жаңғыру мен экономикалық серпіннің орталығы. Осындай қарбалас ортада партиялық жұмыс жүргізу — үлкен жауапкершілік пен нақты нәтижені талап ететін іс.

Осы орайда біз «AMANAT» партиясының Алматы қалалық мексикахатындағы депутаты Жандос Нәдіровпен сұхбаттасып, партия филиалының соңғы жылдардағы жұмысы, қоғаммен диалог орнату тәсілдері және жастар мен әлеуметтік топтарға бағытталған жобалар туралы әңгімелестік.

Соңғы жылдары қоғамда партияларға деген сенім деңгейі туралы сын жиі айтылып жүр. Бұл туралы сөз қозғаған Жандос Нәдіров:

«Бұл — ескерусіз қалдыруға болмайтын қоғамдық көңіл-күйдің көрінісі. Біз сенімді қалпына келтіру үшін ашықтық пен есептілікті басты қағида етіп отырмыз», — деді. Оның айтуынша, әр депутат өз округінде тұрақты кездесулер өткізіп, жыл сайын есеп береді. Бұл халықтың сенімін нығайтудың тиімді жолы.

«Қаламызда 8 қоғамдық қабылдау бөлмесі жұмыс істейді. Азаматтар кез келген уақытта өз сұрақтарын тікелей жеткізе алады. Біз тек тыңдап қана қоймай, мәселенің шешілуін де бақылауда ұстаймыз», — деді ол.

Депутаттың айтуынша, «AMANAT» партиясы сайлау көзінде ғана емес, күнделікті өмірде де белсенді әрекет ететін ұйымға айналған.

«Біз қоғаммен диалогтың жаңа формаларын іздеп, азаматтық бастамаларға ашық болуға тырысамыз. Жастармен, ардагерлермен, мұғалімдер мен дәрігерлермен тұрақты кездесулер өткізу — соның дәлелі», — деді Жандос Нәдіров.

Жандос Нәдіровтің айтуынша, жастар мен әлеуметтік осал топтарды қолдау — партияның ең маңызды әлеуметтік бағытының бірі.

«Бұл жұмыстың нәтижелілігі тек есеппен емес, адамдардың өміріндегі шынайы өзгерістермен өлшенеді», — деді ол. Мысал ретінде депутат соңғы екі жарым жылдағы жобаларды атап өтті:

«Алматы жастары» бағдарламасы арқылы 1263 жас отбасы баспаналы болды. 22 мыңнан астам жас жұмысқа орналастырылып, 8 жастар комьюнити-орталығы ашылды», — деді ол.

Сонымен қатар, мүгедектігі бар азаматтарға қолдау шаралары да күшейгенін айтты:

«Қаламызда инклюзивті орта қалыптасып келеді. Пандустар, әлеуметтік такси, арнайы кеңесшілер мен цифрлық сервистер енгізілуде. “Белсенді ұзақ өмір” орталықтары арқылы мыңдаған адам әлеуметтік және медициналық көмек алды», — деді Нәдіров.

Оның сөзіне, партия жобаларының тиімділігі нақты кері байланыс пен мониторинг арқылы бағаланады. «Біздің мақсат — жастар мен осал топтарды тек қолдау емес, қоғамның толыққанды мүшесі ретінде тарту», — деді ол.

Жандос Нәдіров партияның ішкі мәдениетіне де тоқталып өтті.

«AMANAT» партиясы жас кадрларды жүйелі түрде тартып, кәсіби мамандар мен белсенді жастарды партия қатарына қосып жатыр. Алматыда жас саясаткерлер мектебі мен партиялық резерв жүйесі белсенді жұмыс істейді», — деді депутат.

Ол партия ішінде пікір алуандығына ашықтық бар екенін де қосты.

«Фракциялық жиындар мен стратегиялық сессияларда балама ұсыныстар тыңдалып, ортақ шешім қабылданады. Бұл — ішкі демократия мен саяси мәдениетті дамытудың белгісі», — деді ол.

Партияның қала бойынша негізгі төрт бағыты — тұрғын үй, экология, көлік және қауіпсіздік.

Жандос Нәдіров бұл салаларда атқарылып жатқан жүйелі жұмыстарды да атап өтті.

«Соңғы жылдары 8 мыңнан астам отбасы баспаналы болды. ТЭЦ-2 газға көшірілуде, 542 мыңнан астам ағаш отырғызылды, ал көлік саласында 1200 жаңа автобус пен 212 троллейбус алынды», — деді ол.

Сонымен қатар, депутат қала қауіпсіздігіне ерекше назар аударылып жатқанын айтты:

«8 сервистік полиция пунктін ашылды, 35 “SOS” батырмасы орнатылды, 216 мектепте қауіпсіздік жүйелері енгізілді. Алматы — бір күндік жоспармен дамитын қала емес. Біз ұзақмерзімді ойлап, нақты нәтижеге жұмыс істеп келеміз. Бұл істе басты серіктесіміз — қала тұрғындары», — деп қорытындылады Жандос Нәдіров.

Соңғы жылдары Алматы қаласында мемлекеттік қызмет саласында ауқымды өзгерістер іске асырылып келеді. Сол жаңашылдықтар мен реформалардың мазмұны туралы бізге Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Алматы қаласы бойынша департаменті басшысының міндетін атқарушы Шынарай Өлімхан айтып берді.

— Президент Қасым-Жомарт Кемелұлының 2024 жылғы 2 қыркүйектегі Жолдауында мемлекеттік басқарудың тиімділігін арттыру мәселесіне айрықша назар аударылды, — деді Шынарай Нұрланқызы. — Осы мақсатта 2024—2029 жылдарға арналған Мемлекеттік қызметті дамыту тұжырымдамасы қабылданды. Құжаттың басты мақсаты — мемлекеттік қызметті адамға бағдарланған, сервистік сипаттағы жүйе ретінде жетілдіру.

Алматыда бұл бағытта кәсіби кадр даярлау, HR-саланы цифрландыру және мемлекеттік аппаратты кәсібилендіру шаралары белсенді іске асып жатыр. Мемлекеттік қызметке ерте кәсіби бағдарлау мектеп пен жоғары оқу орындарында қолға алынған. Сондай-ақ, лауазымдық ротация кеңейтіліп, әлеуметтік кепілдіктерді күшейту тетіктері қарастырылуда.

— Бүгінде мемлекеттік қызметке кіру процесі барынша ашық әрі қолжетімді болуы тиіс, — деді ол. — 2024 жылдың 1 наурызынан бастап елімізде мемлекеттік органдар жаңа форматта конкурс өткізуге көшті. Ал Алматы қаласында 1 шілдеден бастап жергілікті атқарушы органдарда бос лауазымдарға онлайн түрде етініш беру мүмкіндігі іске қосылды.

Бұл жүйенің басты артықшылығы — Е-қызмет платформасының толық автоматтандырылуы. Үміткер тек ЭЦҚ мен веб-камерасы бар компьютер арқылы тіркеліп, қажетті құжаттарды онлайн тапсырады. Жүйе үміткердің біліктілігі мен соттылық тарихын автоматты түрде тексеріп, адам факторын жояды.

Мемлекеттік басқару жүйесін реформалау туралы Президент Жарлығы сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты түбегейлі қайта құруға бағытталған.

— Бұл өзгерістер Алматы сияқты ірі мегаполисте ерекше мәнге ие, — деді Өлімхан. — Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің жедел функциялары Ұлттық қауіпсіздік комитетіне беріліп, арнайы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет құрылуда. Ол қаладағы құрылыс, білім, денсаулық сақтау және жер қатынастары саласындағы заңсыз әрекеттермен күреске басымдық береді.

Ал Мемлекеттік қызмет істері агенттігі алдын алу, этика және ашықтық бағыттарын күшейтеді. Бұл — әділеттілік пен есептілік мәдениетін қалыптастырудың шешуші кезеңі.

Алматыдағы департамент азаматтармен кері байланысты нығайту мақсатында «Ашық диалог» алаңында онлайн-конференциялар өткізеді. Мұнда кадрлық іріктеу, өдеп нормалары және мемлекеттік қызмет сапасын арттыру тақырыптары талқылануда.

— Қазір біз жаңа «Мемлекеттік қызмет туралы» заң жобасын әзірлеп жатырмыз, — деді Шынарай Өлімхан. — Бұл заң тек техникалық реттеу емес, мемлекеттік қызметшінің этикасы мен жауапкершілігін құқықтық тұрғыда бекітетін маңызды құжат болады.

Жаңа заңның басты мақсаты — әділеттілік пен адамға бағдарланған қызмет моделін заң жүзінде орнықтыру.

Алматы қаласындағы мемлекеттік қызмет жүйесінде жүріп жатқан реформалар — құрылымдық өзгерістен де терең құбылыс. Бұл — басқару мәдениетінің жаңаруы, мемлекеттік аппараттың адамға бет бұруы.

Адами капиталды дамыту, цифрландыру, ашықтық пен әділеттілік қағидаттары енді декларация емес, нақты өмірге еніп келеді.

Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Алматы қаласы бойынша департаменті осы бағыттағы өзгерістердің алдыңғы шебінде еңбек етіп, «Әділетті Қазақстанның» нақты келбетін қалыптастыруға үлес қосуда.

Олжас ӘБДІХАЛЫҚ

25 лет с народом!

ГАЗЕТА «АХЫСКА» ОТМЕТИЛА ЮБИЛЕЙ

С юбилеем, газета родная,
Четверть века — солидный итог!
Слово ваше — как сила живая,
Что к сердцам пролагает поток.

Вы растили идеи и мысли,
Словно зерна в народной земле.
Пусть же свет ваш — свободный и чистый,
Не померкнет в любой буре, мгле.

7 ноября 2025 года в Республиканском Доме дружбы (г. Алматы, ул. Курмангазы, 40) прошло торжественное мероприятие, посвященное 25-летию газеты «Ахыска» — одного из главных информационных и культурных рупоров турецкой диаспоры. Казахстана. Праздник начался с регистрации гостей и выставки прикладного искусства турецкого этноса, где были представлены работы мастеров, отражающие богатство и самобытность традиций.

Перед началом мероприятия, у входа в Дом дружбы, гостей торжественно встречал музыкальный дуэт. Звучала казахская композиция, исполненная на домбре и сазе, наполняя атмосферу национальным колоритом и гостеприимством. Мелодичные звуки инструментов создавали теплое настроение и подчеркивали значимость предстоящего события. Также в просторном фойе Дома дружбы, расположенном на первом этаже, была органи-

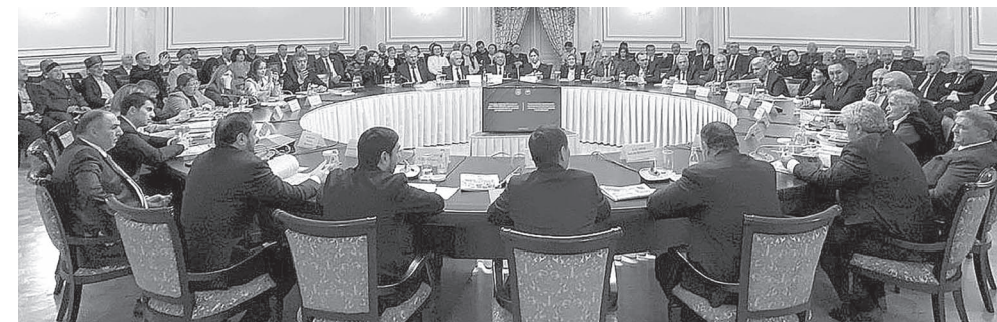
зована масштабная выставка картин и фотографий, посвященных жизни и деятельности

этнокультурного центра «Ахыска». Экспозиция включала в себя уникальные архивные снимки, которые позволяли гостям окунуться в историю и традиции нашего народа, проследить важные моменты становления и развития центра. Картины, представленные на выставке, передавали красоту и самобытность ахыскинской культуры, отражали национальные мотивы, обычаи и праздники. Такая выставка стала не только украшением праздника, но и мощным напоминанием о богатом культурном наследии, объединяющем всех нас. Гости с большим интересом рассматривали экспонаты, делились воспоминаниями и выражали благодарность организаторам за возможность прикоснуться к истории и почувствовать дух единства и гордости за нашу общину.

Ровшан бей — у руля вдохновенно,
Главный голос и мудрый совет.
С вами путь — и надежный, и верный,
Для читателей много лет!

Пусть газета растёт,
развивается,
Каждый номер
пусть будет как дар.
Пусть успех лишь
приумножается,
Это ваш заслуженный шарм!

На выставке были представлены разнообразные экспонаты, которые погружали гостей в атмосферу культуры и традиций. Среди них – уникальная посуда, выполненная вручную, с характерными узорами и орнаментами, отражающими национальное наследие. Музыкальные инструменты – дойра, саз, зурнадау – не только радовали глаз, но и напоминали о богатстве музыкальных традиций народа. Особое внимание привлекала национальная одежда: красочные вышитые костюмы, головные уборы и украшения, передающие дух и стиль времени. Также была представлена литература – книги и рукописи, рассказывающие об истории, легендах и культуре, что позволило гостям глубже понять корни и ценности этноса. Также гостей угощали разнообразными национальными блюдами – сладостями, самсой, бөкек, хачапури и многими другими вкусностями. Каждое блюдо отражало богатство и традиции турецкой кухни, создавая атмосферу уюта и гостеприимства.

Юбилей собрал под одной крышей общественных деятелей, представителей Ассоциации народа Казахстана, редакторов республиканских национальных СМИ, представителей культуры и читателей. Центральной частью программы стал круглый стол, модератором которого выступил Акметов Рәсул Сурмалиевич – заместитель председателя

Ассамблеи народа Казахстана, заместитель председателя ОО «Турецкий этнокультурный центр «Ахыска».

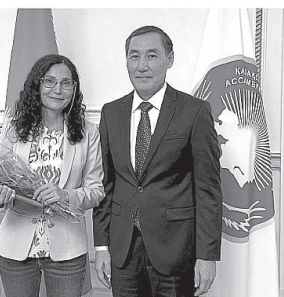
С приветственным словом выступили:

- Азильханов Марат Алмасович – заместитель председателя АНК
- Касанов Зиятдин Исмиханович – председатель ОО «Ахыска»
- Алиев Азиз Зияевич – председатель Ассоциации курдов Казахстана
- Исмаилов Ровшан Мамед оглы – главный редактор газеты «Ахыска»
- Осман Асылы Алиева – член АНК, заслуженный деятель Казахстана;
- главные редакторы национальных газет Германии, Кореи и Уйгурской редакции

Участники мероприятия отметили вклад газеты в сохранение идентичности и языка, просветительскую роль издания и его значение для объединения турецкой диаспоры. Газета «Ахыска» уверенно смотрит в будущее, продолжая быть голосом народа и хранителем его истории.

Особым украшением этого торжественного события стало выступление выдающегося оперного певца Осман бая. Его приглашение было встречено с большим воодушевлением и ожиданием, ведь голос Осман бая известен

своей глубиной, силой и эмоциональной насыщенностью. Когда он вживую исполнил знаменитую песню «Атаменкен», зал погрузился в атмосферу патриотизма и теплоты. Каждое слово и нота проникали в сердца гостей, вызывая трогательные эмоции и ностальгию по родине. Выступление Осман бая стало настоящим подарком для всех присутствующих, подчеркнув особую значимость и торжественность события. Его мастерство и искренность исполнения вызвали бурю аплодисментов и восторженных отзывов. Гости из разных республик, представител

Это выступление навсегда останется в памяти каждого, кто был частью этого знаменательного дня.

На каждой стране – судьбы, истории, чувства, труды. Ты – мост между прошлым и нами, С народом – и душой, и словами. Пусть годы идут чередой, Ты будь всегда молодой! Живи, «Ахыска», вдохновляя, Истину людям открывая!

В рамках юбилейного мероприятия состоялось особое событие – торжественное открытие архива газеты «Ахыска». Это не просто собрание номеров – это живая история народа, его пути, достижений, переживаний и надежд. В архиве собраны уникальные материалы, отражающие все этапы становления газеты, судьбы героев публикаций, культурную и общественную жизнь ахысинцев в Казахстане и за его пределами. Открытие архива стало символом уважения к прошлому и важным шагом в сохранении исторической памяти. Теперь у молодежи, исследователей и читателей есть возможность прикоснуться к богатому наследию из первых рук – страниц газеты. Это событие стало кульминацией юбилея – ведь архив хранит не только выпуски газеты, но и духовную летопись целого народа. За этими страницами – история, судьбы, память. Символично, что именно в день 25-летия газеты двери архива распахнулись для всех желающих.

Особую благодарность хочется выразить Касанову Зиятдину Исмихановичу – председателю ОО «Турецкий этнокультурный центр «Ахыска», который оказал значительную поддержку в финансировании для открытия архива газеты «Ахыска». Благодаря его щедрости и заботе мероприятие прошло на высоком уровне, а архив получил комфортное и современное оснащение.

Все сотрудники редакции газеты «Ахыска» были торжественно отмечены и награждены памятными медалями, символизирующими их преданность делу и профессионализм. Кроме того, каждому вручили ценные памятные подарки, которые стали знаком благодарности за их неоценимый вклад в развитие и популяризацию газеты. Эти награды подчеркнули важность их трудов и вдохновили на дальнейшие успехи в работе. В завершение мероприятия состоялось коллективное фото, ставшее символом единства и общей цели – сохранения и развития культурного наследия в многонациональном Казахстане.

С огромным уважением и благодарностью хотим выразить признательность всем, кто внес ценный вклад в подготовку и проведение этого знаменательного события. Благодаря вашей слаженной и самоотверженной работе, творческому подходу и профессионализму, праздник прошёл на высоком уровне, оставив в сердцах всех участников тёплые и светлые воспоминания. Особые слова благодарности адресуем организаторам, которые с большой ответственностью и энтузиазмом

координировали все этапы подготовки, умело распределяли задачи и создавали комфортные условия для всех участников мероприятия. Ваше внимание к деталям и стремление к совершенству сделали возможным воплощение всех задумок и идей.

Мы также признательны всем гостям, присутствовавшим на празднике – ваша поддержка, внимание и доброжелательность создали особую атмосферу единства и праздника. Без вашего участия этот важный день не стал бы таким значимым и душевным событием, способствующим укреплению дружбы, взаимопонимания и сотрудничества. Пусть совместные усилия и впредь вдохновляют нас на новые достижения и объединяют всех, кто дорожит нашей общей историей и культурой.

От всего сердца благодарим каждого из вас за ваш труд, время, вдохновение и неравнодушие! Ваш вклад бесценен, и вместе мы сможем многое!

25 Yılın Kutlu Olsun, Gazetemiz Yirmi beş yıl geçti nice anılarla, Kalplerde yaşar, her sayfa anılarla. Habere, bilgiyle dolu yolunda, Gazetemiz ışık, umut dolu rüyanda.

Emek veren herkese sonsuz teşekkür, Birlikte yürüdük biz bu büyük köprü. Nice yıllara, başarılarla dolu, Gazetemizle gurur duyar, yol alır yolu!

Эльнара ПЕРШАНОВА, председатель комитета культуры ТЭК РК

Bir Asrın Çeyreği — Ahıska'nın Kalbi 25 Yaşında

2025 yılının serin bir Kasım sabahında, Almatı şehrinin kalbinde yer alan Cumhuriyet Dostluk Evi bir başka anlamla doldu. O gün, taş duvarlar bile bir milletin sesine, bir halkın onuruna, birliğin sıcak nefesine kulak kesildi.

Çeyrek asırlık bir yolun ardından, "Ahıska" Cumhuriyet Türk Gazetesi 25. yaşını; kardeş yayını "Türk Birliği" dergisi ise 15. yaşını, dostlukla, sevgiyle, gururla karşıladı. Bu kutlama, sadece bir gazetenin değil — bir halkın hafızasının, birliğin ve varoluş mücadelesinin de bayramıydı. El sanatlarıyla süslenmiş salon, Türk kültürünün bin yıllık motifleriyle bezen-di. Genç danışclar, yaşlı ustalar, sanatla yoğrulmuş eller, bir araya gelecek Ahıska ruhunu yeniden canlandırdı.

Ve o an geldi...

Sahneye çıkan "Ahıska" Türk Etno-kültürel Merkezi Genel Başkanı Ziyatdin Kasanov, gözlerinde yılların emeği, yüreğinde bir halkın duasıyla konuştu: "Bugün burada sadece bir gazetenin değil, bir halkın direnişinin, varoluşunun ve umudunun yıldönümünü kutluyoruz. "Ahıska" gazetesi, sürgün yollarında bile susturulamayan bir sesin devamıdır.

Biz, kaybolmaya değil, yeneden doğmaya yazgılı bir halkız. Bu gazete, halkımızın kalemidir, yüreğidir, gururudur.

Biz sadece yazmıyoruz — tarihimizi, kültürümüzü, birliğimizi yazıyoruz. Nice 25 yıllara, daha güçlü, daha onurlu, daha aydınlık yarınlar!

Kasanov'un bu sözleri salon-da yankılanırken, herkesin gözünde aynı ışık parladı: Ahıska olmak, sadece bir köken değil, bir onur meselesiydi. Törenin ilerleyen bölümünde, uzun yıllardır gazetenin başında durarak hem kalemini hem yüreğini bu millete adanmış Genel Yayın Yönetmeni Rövsen Mehmetoğlu da konuşmasını yaptı.

Sözü, bir gazeteciden çok bir gönül adamının sesiyse yankılandı: "Yirmi beş yıl... Bir ömür gibi. Bu gazete, yalnızca mürekkep ve kâğıttan ibaret olmadı hiçbir zaman. Her sayfası bir hikâyedir; sürgün yollarında umut taşıyan anaların, emeğiyle direnen babaların hikâyesiydi...

Biz, geçmişimizi korudukça geleceğe daha güvenli bakarız. "Ahıska" demek; direnişin, kültürün, kardeşliğin adı demektir. Bugün aldığımız ödül, sadece bizim değil — bu gazeteye inanan, her kelimesine emeğini, sevgisini katan halkımızdır."

Bu anlamlı konuşmanın ardından, Rövsen Mehmetoğlu'na Kazakistan Halkları Asamblesi tarafından "Teşekkür" madalyası ve Onur Belgesi takdim edildi.

Alkışlar yükselirken, o madalya yalnızca bir göğse değil — Ahıska halkının kalbine takılmıştı.

Kutlama, dostluk dolu sohbetler ve ebedi hatıralara dönüşecek fotoğraflarla son buldu. Fakat o gün, orada bulunan herkes biliyordu ki bu sadece bir kapanış değildi.

Bu, bir devamın, bir inancın, bir halkın kendi kaderini yazmaya devam edişinin ilanıydı. Çünkü "Ahıska" yalnızca bir gazete değildir...

O bir halkın sesi, geçmişin tanığı, geleceğin habercisidir. Ve biz diyoruz ki:

Birlikte yazdık, birlikte büyüdük, birlikte varız.

Nice 25 yıllara, Ahıska'nın onurlu kalemliyle!

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Ahıskalı kardeşlerimizin yanındayız

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Biz, vatandaş ve soydaşlarımızın bulundukları ülkelerde kimliklerini, dillerini ve dinlerini korumalarını esas gören bir düşünceye sahibiz. Ahıskalı kardeşlerimizin anavatanlarına geri dönmeleri ve vatandaşlık almaları konusunda da yakından ilgilileniyoruz."

ni korumalarını esas gören bir düşünceye sahibiz. Ahıskalı kardeşlerimizin anavatanlarına geri dönmeleri ve vatandaşlık almaları konusunda da yakından ilgilileniyoruz.

Haklı davanızı hem ikili düzeyde hem Avrupa Konseyi ve Türk Devletleri Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşlar nezdinde takip ediyoruz. Sizlerle gönül bağımızla dayanışmamız da katidir. Ahıskalı kardeşlerimizi ilgilendiren tüm konularda büyükelçilerimiz ve başkonsolosluklarımız kapılarını sizlere her daim açık tutmuşlardır.

Soydaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması için Dünya Ahıska Türkleri Birliği başta olmak üzere çatı kuruluşlarının rehberliğinde hareket edilmesinde fayda görüyorum. Enerjimizi kısır çekişmelerle harcamak yerine, Türk toplumunun çok daha iyi konumlarına ulaşması için kullanalım.

Bu noktada bilhassa aile bağlarınız ve özellikle Ahıskalı gençlerimize özel ihtimam göstermenizi sizlerden rica ediyorum. Genç kardeşlerimizin milli ve manevi duygularınıza yabancı yetişmemeleri çok ama çok mühimdir. Sizlerin bu doğrultuda üretebileceği projelere ve çalışmalara katkılarınızı sürdürüreceğiz.

"Ahıska Türkü'nün sürgün edilmelerinin acısını hala yüreğimizde hissediyoruz"

14 Kasım 1944'te yaklaşık 100 bin Ahıska Türkü'nün ata vatanlarından uzak diyarlara sürgün edilmelerinin acısını hala yüreğimizde hissediyoruz. Bu sürgün sırasında on binlerce Ahıskalı Türk, insanlık

dışı koşullarda hayatını kaybetmiştir. Sürgünde yitirdiklerimizin azız hatıralarını anmayı, onları yazı etmeye vefa borcu olarak görüyoruz. Bu çerçevede ülkemizde her yıl çok sayıda anma etkinliği ve konferans düzenleniyor. Bu etkinlikleri farklı ülkelere taşımamızın ve bilhassa sürgünün tanığı olan coğrafyalara ulaştırmamızın isabetli olacağı kanaatindeyim.

Önümüzdeki dönemde Dışişleri Bakanlığımızla birlikte sürgüne dair interaktif bir sergi düzenlemeyi planladığımızı öğrendim. Bu serginin Türkiye'de ve çeşitli ülkelerde gösterildikten sonra inşallah uygun bir mekanda daim kılınmasını hedefliyoruz. Böylece Ahıska Türkü kardeşlerimizin çetin mücadelesini kalıcı olarak sergileyebilir, gelecek nesillere aktarabiliriz.

"150 binden fazla kişiye uzun dönem ikamet izni verildi"

Ukrayna'daki savaşın etkilerenecek ülkemize gelen 5 bine yakın Ahıska Türkü'nün temsilcilerini bugün aramızda görmek ayrı bir bahtiyarlıktır. Malumunuz, ülkemizden uluslararası koruma talep eden 2315 Ahıska Türkü'nü Elazığ'a geçici olarak yerleştirmiştik. Aralarından 703 kardeşimizi TOKİ tarafından Bitlis Ahlat'ta yapılan birinci etap konutlarda iskan ettik. İkinci etap konutları da hızla inşa ediliyor. Daha evvel 2015'te aldığımız kararla Ukrayna'daki çatışmalardan etkilenen toplam 3215 Ahıskalı soydaşımızı Erzincan Üzümlü ve Bitlis Ahlat'ta iskan etmiştik. Bugüne kadar yaklaşık 170 bin Ahıska Türkü'ne istisnai vatandaşlık, 150 binden fazla kişiye ise uzun dönem ikamet izni verildi.

Diğer ülkelerde de ihtiyacı olan tüm kardeşlerimize desteğimizi TİKA ve Yurtdışı Türkler Başkanlığımız gibi kurumlarımızın marifetiyle sürdüreceğiz. Şunu bilmenizi isterim, Türkiye olarak her zaman yanınızdayız. Rabbim birlik ve beraberliğimizi daim eylesin diyorum. Ziyaretiniz için teşekkür ediyorum. Türkiye'de yapacağınız istişare ve görüşmelerin şimdiden hayırlara vesile olmasını diliyorum.

TİKA, Kazakistan'da Ahıskalı Türklerin Hafızasını Yaşatacak Kültür Merkezi Kurdu

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA), Ahıskalı Türklerin sesi olma misyonunu 25 yıldır sürdüren Ahıska Gazetesi ve Türk Birliği Dergisi'ne arşiv salonu ve kütüphane kazandırdı.

Ahıska Gazetesi merkezinde kurulan bu özel mekan, Ahıskalı Türklerin tarihini, mücadelesini ve kültürel mirasını gelecek nesillere aktarmayı; araştırmacılar, öğrenciler ve gençler için kalıcı bir bilgi kaynağı oluşturmayı hedefliyor.

Proje kapsamında Ahıska Gazetesi'nin 25 yıllık arşivi, Türk Birliği Dergisi'nin tüm sayıları, fotoğraf koleksiyonları, video kayıtları ve önemli belgeler düzenlenerek araştırmacıların erişimine sunuldu. Bu yönüyle proje, yalnızca bir arşiv değil, aynı zamanda Türk dünyasının hafızasını koruyan bir kültür merkezi niteliği taşıyor.

Açılış töreninde konuşan TİKA Kazakistan Koordinatörü Fuat Erdoğan, projenin Ahıskalı Türklerin kimliğini ve tarihini yaşatma açısından büyük bir anlam taşıdığını belirterek "Ahıskalı Türkler, tarih boyunca sürgünlere, acılara ve zorluklara rağmen kimliklerini korumayı başarmış bir millettir. Bugün açılışını yaptığımız bu kütüphane ve arşiv odası, sadece bir bellek merkezi değil, aynı zamanda geçmişimizle bağ kurmamızı sağlayan, geleceğe ışık tutan bir eserdir. Bu projeye katkı sağlayan tüm paydaşlara teşekkür ediyorum." ifadelerini kullandı.

Dünya Ahıska Türkleri Birliği (DATÜB) Genel Başkanı Ziyatdin Kasanov ise konuşmasında, TİKA'nın desteğiyle hayata geçirilen bu projenin Türk dünyası içindeki birlik ve dayanışmanın güçlü bir göstergesi olduğunu vurguladı. Kasanov, "Ahıskalı Türkler, dünyanın farklı bölgelerine dağılmış olsalar da gönülleri birdir. Bu kütüphane ve arşiv odası, hem Ahıskalı Türklerin kültürel mirasını yaşatacak hem de Türk dünyasının ortak hafızasına katkı sağlayacaktır. TİKA'nın bu anlamlı projeye verdiği destek, hepimiz için büyük bir gurur kaynağıdır." ifadelerini kullandı.

TİKA'nın katkılarıyla hayata geçirilen Ahıska Arşiv Salonu ve Kütüphanesi, hem gazetecilik mirasının korunmasına hem de Türk dünyasının birlik ve dayanışma ruhunun yaşatılmasına katkı sağlayacak kalıcı bir kültürel merkez olarak faaliyet gösterecek.

AHISKA Gazetesi 25. Yılında Gurur Dolu Bir Açılış: TİKA Desteğiyle Arşiv ve Kütüphane Toplantı Salonu Hizmete Girdi

yaşarsak yaşayalım, dilimizi, kültürümüzü ve kimliğimizi yaşatmaya devam edeceğiz.”

Röşen Mehmetoğlu: “Kalemimizle bir milletin hikâyesini yazdık.”

AHISKA Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Röşen Mehmetoğlu, törende yaptığı konuşmada hem geçmişin hem de geleceğe dair duy-

uluslararası yayın hayatını başarıyla sürdüren AHISKA Gazetesi, 25. kuruluş yıl dönümünü büyük bir gurur ve coşku ile kutladı. Bu anlamlı yıldönümünde, Kazakistan Ahıska Türk Kültür Merkezi'nin bünyesinde yer alan gazete ofisinde, TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı) tarafından hediye edilen donanımlarla oluşturulan Arşiv ve Kütüphane Toplantı Salonunun açılışı gerçekleştirildi.

Açılış törenine TİKA Astana Koordinatörü Sayın Fuat Erdomuş, TİKA Almatı Temsilcisi Sayın G. Esentay, Dünya Ahıskalı Türkler Birliği ve Kazakistan Ahıska Türk Kültür Merkezi Genel Başkanı Sayın Ziyatdin Kassanov, gazete çalışanları, kültür merkezi temsilcileri, bölge büyükleri, vatandaşlar ve gönül dostları katıldı.

Yoğun ilgi gören törende, yıllardır emek ve inançla sürdürülen Ahıska davasının simgesi haline gelen AHISKA Gazetesi'nin 25 yıllık yolculuğuna şükran ve minnet duyguları hakimdi. Ziyatdin Kassanov: “Bu gazete, bizim hafızamız, kimliğimiz ve geleceğimizdir.”

Açılış kurdelesini TİKA temsilcileriyle

birlikte kesen Dünya Ahıskalı Türkler Birliği Genel Başkanı Ziyatdin Kassanov, konuşmasında duygu dolu anlar yaşattı: AHISKA Gazetesi sadece bir

gusal mesajlar verdi: “Bir çeyrek asır önce küçük bir ofiste başlayan bu yolculuk, bugün uluslararası bir kimliğe kavuştu. 25 yıldır kalemimizle bir milletin hikâyesini yazıyoruz. Nice zorluklara rağmen, inandığımız değerlerden hiç vazgeçmedik. Bugün burada, TİKA'nın destekleriyle açılan bu yeni salon, sadece bir mekân değil, bir vefa nişanıdır. Biz bu salonda geleceğin Ahıska tarihini, kültürünü ve gençliğini şekillendireceğiz. Bu başarı hepimizin başarısıdır.”

25. Yıla Özel Madalya Töreni

yayın organı değil, milletimizin hafızası, birliğimizin sesi, kültürümüzün aynasıdır. 25 yıl boyunca her saatinde bir emek, her sayfasında bir fedakarlık vardır. Bugün burada, TİKA'nın desteğiyle açtığımız bu salon, geçmişimizi geleceğe taşıyacak bir köprü olacak. Bu vesileyle, emeği geçen tüm gazetecilerimize, yazarlarımıza, gönül veren kardeşlerimize en kalbi teşekkürlerimi sunuyorum. Biz Ahıskalı Türkler olarak nerede

Etkinliğin sonunda, uzun yıllardır AHISKA Gazetesi'ne emek veren çalışanlara, gönüllülere ve destekçilere “25. Yıl Özel Madalyası” takdim edildi. Bu anlamlı ödül, yıllardır süren özveriyle çalışmaların sembolü olarak büyük bir gurur kaynağı oldu. Tören, duygu dolu anların ardından hatıra fotoğraflarıyla son buldu. Katılımcılar, birlik ve kardeşlik ruhu içinde 25 yıllık emek dolu bir hikâyeyi kutlamanın mutluluğunu paylaştı. AHISKA Gazetesi, 25 yıldır olduğu gibi bundan sonra da Ahıskalı Türklerin sesi olmaya, kültürel mirası yaşatmaya ve yeni nesillere aktarmaya kararlılıkla devam edecek.

Türk Haber Ajansları Birliğinin Genel Kurulu Kazakistan'da toplandı

Kazakistan'ın başkenti Astana'da, Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'ın resmi haber ajanslarından oluşan Türk Haber Ajansları Birliğinin 2. Genel Kurulu toplantısı gerçekleştirildi.

Kazakistan'ın Qazcontent Devlet Medya Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı Ayna Zadbek'in ev sahipliğinde düzenlenen toplantıya, Anadolu Ajansı (AA) Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Yayın Yönetmeni Yusuf Özhan, Azerbaycan Devlet Haber Ajansı (AZERTAC) Yönetim Kurulu Üyesi Fuad Gadilli, Kırgızistan Millî Haber Ajansı (Kabar) Departman Müdürü Nurcan Kamaliyeva, Özbekistan Devlet Haber Ajan-

mada, yeni görevlerinin kendilerine büyük bir sorumluluk yüklediğini söyledi.

Kazakistan'ın Türk Dünyası'nın ortak haber ağına oluş- turulmasındaki kilit rolüne işaret eden Zadbek, bugüne kadar ATNA'nın daha çok kurumsallaşması üzerine çalıştıklarını şimdi ise somut projeleri hayata geçirmeye yöneleceklerinin altını çizdi.

Türk Haber Ajansları Birliğinin Genel Kurulu Kazakistan'da toplandı

AA Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Yayın Yönetmeni Özhan ise toplantıda yaptığı konuşmada, kurul üyelerine AA Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Serdar Karagöz'ün selamlarını iletti.

Karagöz'ün ATNA'nın 2023'te kurulduğundan beri

Yönetim Kurulu Başkanı Zadbek'e, AA'nın düzenlediği uluslararası haber fotoğrafı yarışması "İstanbul Photo Awards"ın son 10 yılda ödül alan fotoğraflarını içeren kitabı hediye etti.

AZERTAC Yönetim Kurulu Üyesi Gadilli, toplantıda yaptığı konuşmada, son iki yılda kayda değer sonuçlar elde ettiklerini, özellikle haber ajansları arasındaki işbirliğinin sistematik bir nitelik kazandığını kaydetti.

Gadilli, bundan sonraki çalışmaların ATNA çerçevesinde, birleşmiş Türk Dünyası'nın ortak haber ağına oluşturma yönünde yapılması gerektiğini vurguladı.

Uza Baş Editörü Azizov ise konuşmasında kısa süre içinde ATNA'nın ilerleme kaydettiğini ve ATNA üyesi ülkelerin haber ajansları olarak büyük potansiyele sahip olduklarını belirtti.

sı (Uza) Baş Editörü Javlonbek Azizov ile Macaristan Haber Ajansı (MTI) İçerik Müdürü Istvan Zoltan Toth ve Türk Haber Ajansları Birliğinin (ATNA) Genel Sekreteri Elşen Şahbalayev katıldı.

AA Yayınlar ve Prodüksiyonlar Koordinatörü Oğuz Karakaş ile AA Stratejik İletişim ve Dış İlişkiler Müdürü Bilgehan Öztürk'ün de yer aldığı toplantıda, ATNA'nın kurumsallaşması, üye ajanslar arası tecrübe ve içerik paylaşımı ile uluslararası tanınırlığının artırılması gibi konular ele alındı ve AA, ATNA dönem başkanlığını Kazakistan'ın Qazcontent Medya Şirketi'ne devretti.

Qazcontent Devlet Medya Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı Zadbek, yaptığı konu-

aktif ve verimli bir platform haline geleceğine inandığını aktaran Özhan, AA'nın Türk Dünyası'nın haber ajanslarını bir araya getiren ATNA'nın ilk başkanı olarak seçilmesinden büyük gurur duyduklarını belirtti.

Türk Dünyası'nın ortak haber ağı

Özhan, AA dönem başkanlığında ATNA'nın kurumsal altyapısının güçlendiğini ve üye haber ajansları arasındaki işbirliğinin ise yeni bir seviyeye çıktığını kaydetti.

Konuşmasının ardından Özhan, ATNA'nın yeni dönem başkanı, Kazakistan Qazcontent Devlet Medya Şirketi

Приносим глубочайшие соболезнования семье и близким с безвременной кончиной председателя Чиликского сельского филиала ТЭКЦ «Ахыска» Енбекшиказахского района Надиршах Абилова.

Долгие годы Надиршах Милазович в качестве местного председателя национального культурного центра служил во благо народа.
Аллаһ рәһмәт ейләсин...

ТЭКЦ «Ахыска»
Редакция газеты «Ахыска»

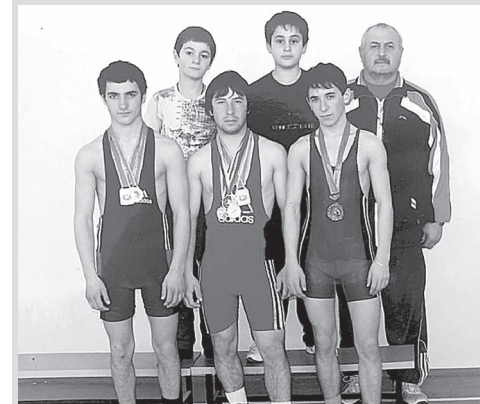
ВЕЧНАЯ ПАМЯТЬ

Приносим глубокие соболезнования семье и близким в связи с безвременной кончиной мастера спорта СССР, победителя Всесоюзного турнира на приз героя СССР Толегена Тохтарова, заслуженного тренера по вольной борьбе, учителя физической культуры Мурата Алиева.

Мурат Тасымович воспитал сотни учеников и десятки спортсменов по вольной борьбе, его вклад в развитие юношеского спорта неоценим.
Аллаһ рәһмәт ейләсин...

ТЭКЦ «АХЫСКА»

Постоянными авторами страницы
являются учителя и ученики
Талгарского частного лицей-интерната № 1

Eğitim: İnsanlığın İlk Adımı, Ebedî Yol Arkadaşı

Mustafa Liman
“...Ve (Allah) Âdem'e bütün isimleri öğretti.”
Bakara Suresi, 31. Ayet
İlk Eğitmen: Yüce Yaratan

Eğitim mefhumu ilk insan kadar eskidir. Allah-u Teala'nın Hz. Âdem'i, dolayısıyla da insanları dünyaya halîfe kılmasının sebebi: İnsanların tüm mahlukat içerisinde duyu organları, kalp, akıl ve anlama kabiliyetiyle bilmediğini öğrenebilme ve varlığını hakikatinî keşfedebilme yeteneği verdiği tek canlı olmasıdır.

Yüce Allah insanı yarattığı gibi, ilk eğitici de olmuştur. Gönderdiği resul ve nebilerle tarihin her döneminde insanlığa nuruyla yol göstermiştir. İnsanlığın ilk adımıyla ona eşlik eden eğitim, günümüzde de aynı hakikatin devamı niteliğindedir.

Eğitim: Bilgiden Fazlası

Eğitim, sadece bilgi aktarma süreci değil; insanın kendini, çevresini ve Rabbinî tanınma yolculuğudur. Bu yönüyle eğitim, insanı insan yapan temel unsurdur. Kalemle başlayan, sözle pekişen, davranışla kemale eren bir süreçtir.

İnsanoğlu, öğrendikçe olgunlaşır; olgunlaşıkça sorumluluklarının farkına varır. Bu yüzden eğitim, bir toplumun geleceğini şekillendiren en güçlü kudrettir. Eğitilmiş birey, sadece kendini değil, içinde bulunduğu toplumu da yüceltir.

Bilgi Kolay, Hikmet Zor

Bugün bilgiyi ulaşmak her zamankinden kolay. Ancak asıl mesele, bilgiyi doğru anlamlandırmak ve onu faydalı olana yöneltmek. Bilgi, ancak hikmetle birleştiğinde insanlığa ışık olur.

Bu noktada öğretmenlere, anne babalara ve toplumun her kesimine büyük görev düşmektedir. Eğitimi yalnızca okul sınırlarına hapsedmek, onun özüne haksızlık olur. Zira eğitim bir ömür süren bir serüvendir; ailede başlar, okulda gelişir, toplumda olgunlaşır.

Medeniyetin Temeli: İlim ve Ahlak

Her medeniyetin temelinde güçlü bir eğitim anlayışı vardır. Tarih boyunca İslam medeniyeti de ilme ve öğrenmeye büyük önem vermiştir.

“Hiç bilenenler bilmeyenler bir olur mu?” (Zümer, 9)

Bu anlayış, medreselerden kütüphanelere, ilim meclislerinden bugünün okullarına kadar taşınmıştır. Ancak unutulmamalıdır ki ilim, kalp terbiyesiyle birleşmediğinde kuru bir bilgi yığınına dönüşür. Gerçek eğitim, bilgiyi ahlakla yoğunlaştırarak eğitimidir.

Sonuç: Ebedî Bir Yolculuk

Eğitim, insanın yeryüzündeki varlık sebebini anlamasının anahtarıdır. Gerçek eğitim, sadece meslek kazandırmaz; insanın ruhunu, vicdanını ve aklını birlikte inşa eder.

Bugün bize düşün görev; geçmişten gelen bu kutsal emaneti, çağın gerekleriyle harmanlayarak gelecek nesillere aktarmaktır. Zira eğitim, insanlığın ilk adımı olduğu gibi, ebedî yol arkadaşı olmaya da devam edecektir.

АХЫСКАЛЫ ЖАУЫНГЕР КАСИМОВ ДЖАППАР

Касимов Джаппар 1916 жылы Грузияның Аспиндза ауданына қарасты Карзамет ауылында дүниеге келген. Ата-анасынан ерте айырылған. Отбасында 3 әпкесі, 2 ағасы өзі және қарындасы болған.

1941 жылы Ұлы Отан соғысы басталған кезде Ахыскалылармен бірге Касимов Джаппар мен 2 ағасы да Карзамет ауылынан әскерге шақырылып, Кавказ майданында жауға қарсы шайқасқа қатысады. Олар жаяу әскер бөлімінде әскери қызметін өтейді. Джаппар ата соғыста ауыр жарақат алып, сол қолын шынтақтан жоғары кесуге тура келеді. Бірақ сонда да өліне қайтпай, майданда қалып жауға қарсы күресін жалғастырады. Джаппар атаның 2 ағасы майданда із-түзсіз жоғалып кетеді. Джаппар ата соғыста болған жылдары 1944 жылы отбасы мүшелерін Иосиф Сталиннің сұрапыл саясаты тарапынан, тікелей бұйрығымен Ахыскадан күгін-сүргінге ұшыратып Қазақстанға жер аударылады.

Джаппар ата Ұлы Отан Соғысы аяқталғаннан кейін 1945 жылы әскерден Грузияға оралады. Ауылына келсе тірі жан жоқ еді. Өзімен оралған ауылдастары да өз отбасын таппады. Кейінірек отбасының, яғни, бүкіл «Ахыска» Түріктерінің Орта Азияға сүргін болғанын естиді. Грузиядан Қазақстанға келіп отбасын табады.

Касимов Джаппар 23 жасында Баллы апамен үйленіп, отбасылы болады. 2 баласы ауыр дерттен көз жұмып, жұбайы екеуі ғана қалып өмір сүреді. Кейіннен 5 бала дүниеге келеді. Олардан тараған 23 немере, 66 шөбересі бар.

Ұлы Отан соғысы кезінде, соғыстан кейінгі жылдарда да Жаппар атамсыз бірнеше төс белгілері мен орден, медалдармен марапатталған.

Олар:

1. Ұлы Отан соғысы ардагері ордені;
2. рет берілген;
3. КСРО Қарулы Күштеріне 50 жыл;
3. КСРО Қарулы Күштеріне 60 жыл;
4. КСРО Қарулы Күштеріне 70 жыл;
5. Ұлы Отан соғысындағы жеңістің 50 жылы;
6. Соғысқа қатысқаны және Ұлы Отан соғысындағы жеңістің 40 жылдығы ордендері берілді.

Касимов Джаппар атамсыз 1996 жылы 18 қаңтар күні 80 жасында дүниеден өтті.

Міне, Ұлы Отан соғысының жеңіспен аяқталғанына да 80 жыл өтті. Бұл сол кездегі кеңес халқының ержүректілігі мен төзімділіктерін паш ететін, тарихта мәңгілік қалады. Сол кездегі Кеңес Одағының басқа халықтарымен бірге жауды талқандап, жеңіске жету ісіне «Ахыска» Түріктері де өзінің лайықты үлесін қосты. 46 мың «Ахыскалы» отан қоғауға аттанған болса, олардың 26 мыңы елге қайтып оралмады. 8 азамат Кеңес Одағының батыры атанған.

Бабалар рухына тағзым етіп, ардагерлерімізді ардақтау, олардың ерлік жолдарын ұрпаққа үлгі еті азаматтық парызымыз.

«Ешкім де, ештеңе де ұмытылмайды!» Дүниеден өткен ардагерлер мен тұл өңбеккерлеріне, сол кезеңнің күәгерлеріне деген құрмет, көмек көрсету — бүгінгі ұрпақтың негізгі міндеттерінің бірі.

Өз кезегінде тарихтың өзі, өткеннің көзі болған соғыс ардагерлері естеліктерімен бөлісіп, зұлмат күндердің енді қайталанбауын, ел мен жердің амандығын тілейміз.

Шымкент қаласы «Ахыска» ТЭМО
«Ахыска» газетінің аумақтық тілшісі,
Ағанаша Гулалұлы ҚҰРБАНОВ

БАЛА ӨМІРІНЕ ҚАРСЫ ҚЫЛМЫС

«21-ші ғасыр, заманауи кезең» - деп жатамыз. Заман өзгеруде дейміз. Бірақ бз өзгеріп жатырмыз ба? Болашағымыз балалар дейміз, бірақ сол балалардың болашағын біз ойлап жатырмыз ба?, балалардың құқықтары қорғалып жатыр ма? Негізгі әлем бойынша балалардың құқықтарын қорғау тарихы аз-ақ ұяғы емес.

Алғашқы ұйым әлемде 1919 жылы пайда болса, 1924 жылы — Ұлттар лигасының Женева Бала құқықтары туралы декларациясы, 1959 жылы БҰҰ Бас Ассамблеясының Бала құқықтары декларациясы қабылданса, 1989 жылы Бала құқықтары туралы конвенция қабылданып, Қазақстан Республикасы бала құқықтарын қорғау жөніндегі маңызды конвенцияларға қосылды. Бұл халықаралық құжатты Қазақстан Үкіметі 1994 жылы ратификациялады. Осы кезден бастап біздің мемлекетіміз миллиондаған қазақстандық балалардың құқықтарын қамтамасыз етуде айтарлықтай жұмыстар атқаруда. Ең бастысы — 2004 жылы тамызда «Бала құқықтары туралы» Заң қабылданды.

Осыған қарамастан біздің Қазақстанда балалар құқығы қалай қорғалуда? «Бар жақсы-балаларға», «Бала-бауыр етің», «Балалы үй — базар», «Атамды алсаң ал, бірақ ботамды алма» деген қағидамен өмір сүретін қазақ жерінде балаларға деген қамқорлық қандай деңгейде? Қазіргі кезде Қазақстанда балалар күнін тек бірінші маусым күні ғана еске аламыз. Шен-шекпенділер осы күні ғана ұлап-шұлап жетім балалар үйлеріне барып, азын-аулақ сыйлық тапсырып, оны жарнамалап жатады. Бірақ үсті-бастары алба — жұмба болып, белдері бүгіліп дала жұмыстарын атқарып жүрген немесе базарда жүк тасып жүрген әлі сүйегі қатып үлгермеген балғын балалар қаншама! Тіптен азын адамдардың жас балаларға көрсеткен зәбірлерін естігенде төбе шашың тік тұрады. Аузынан ана сүті кеуіп үлгермеген қыз балаларды жезөкшелікке жегіп қойған адамдардың қатыгездігіне не айтқа болады? Ең қорқың қазақы санамызға педофилия деген қорқынышты терминнің сыналап орнығып келе жатқаны.

Сондай-ақ, қазіргі қоғамда бала құқығын қорғауды ата-ананың мойнына іліп қойып, тиісті органдардың дұрыс жұмыс істемеуін айтпайды. Барлығына кінәны асырай алмаған ата-ана, ата-аналардың маскүнемдік

ке салынуы, материалдық жағдайына қарамай баланы өмірге алып келіп, асырай алмаса неге бала санын көбейтеді және тағы-тағысын осындай сылтаулармен халықты алдаумен келеді. Мұндай жағдайға көбінесе күн көрісі төмен отбасының балалары мен қараусыз қалған балалар тап болады. Ал осы жағдайлар болмас үшін мемлекет тарапынан бала құқығы қаншалықты қорғалып жатыр? Бала өміріне қарсы зорлық-зомбылық пен өз-өзіне қол жұмсауды тоқтату үшін қылмыскерлерді қаншалықты қатаң жазалауда?

Қазақтың көмеңгер ұлы Мұхтар Әуезовтің «Ел боламын десең, бесігіңді түзе» деген сөзінің салмағы мына заманда тіптен құнды десек қателеспейміз.

Сондықтан болашағымызға сенімді болу үшін балаға қарсы зорлық-зомбылықты жою үшін нақты жоспарлар қоя отырып, нақ қадамдар жасау керек деймін. Бірақ қазіргі кезде бала құқығын қорғау мәселесі бойынша әлі сұрақ көп, жауап жоқ.

Біздің мемлекетімізде бала құқығын қорғау үшін көптеген шаралар атқарылуда. Заң жүйінде бәрі бар, барлығы бекітілген. Алдымен сол заңдар мен заңнамаларға шолу жасап көрейік.

1995 жылы 30 тамыздағы республикалық референдумда қабылданған Қазақстан Республикасының Конституциясында адам өмірін қорғау 15,17,27;

Бала құқығы туралы конвенция - 13, 27, 31;

Қазақстан Республикасының «Бала құқығы туралы» заңында - 8, 10,

Қазақстан Республикасының Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы кодекsinде — 60,70,71 баптарда көрсетілген.

Негізгі мәселенің бірі ата-ана бала тәрбиелеуде өз міндетін толық атқаруда ма және қалай атқаруда? Осы жерде тоқталатын мәселе: ата-ананың балаға өзін қоғамда қалай ұстау керек, үлкенмен қалай сөйлесу керек, әсіресе балаға білім беруші мұғалімді құрметтеу туралы қандай тәрбие беруде?

Не себепті бұл сұрақтарды шешу керек? Өйткені қазіргі кезде ата-ананың немесе мектептің тәрбиесіне қарағанда қоғамның әсері жоғары болып тұр. Себебі интернет, фейсбук, инстограм және тағы басқа да галамторды қарап өскен бала жауыздыққа жақын болып өсіп келе жатыр. Сондықтан қазіргі кезде неше түрлі жағдайлар болып жатыр. Оған ата-ана шектеу жасай алады ма, жасай алмайды-ау деймін, оны мемлекет тарапынан жүйелі түрде шектеулер қою керек. Ал мектеп тарапынан Қазақстан Республикасының заңдарымен таныстырып отыру қажет.

Осыған байланысты төмендегі құқық бұзушылық

туралы заңнамалардың баптарымен ата-аналарды таныстыру керек.

Қазақстан Республикасының Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексі - 133-бап;

Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі — 105,124,141;

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі — 22,23;

Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі — 31,69;

Бала өмірін қорғаудағы мемлекеттің ата-анаға қоятын талаптары және оның орындалуы.

Қазақстан Республикасы тәуелсіздік алғаннан бері көретініміз ата-ананың өз баласының тәрбиесін мектепке жүктеп қойғандық. Бала сабақ оқымаса неге оқытпадыңдар, мұғалімнің білімі

биелеуге және өз баласын таза өмір сүруге бейімдеуге міндетті;

2. Білім алуына көмектесуге міндетті;

3. Жүйелі білім алуына жағдай жасауға міндетті;

4. Үнемі ата-аналар жиналысына қатысуға, мұғаліммен кездесуге, баласының мектептегі өмірімен танысуға міндетті;

5. Баланың өміріне, денсаулығына зиян келтіретін темекі, арақ, т.б. улы заттарды қолданбауға, олардың балаға зиянды екенін түсіндіруге міндетті;

6. «Баланы жетіге келгенше тыйма, жетіден он төртке келгенше білім беріп қина, он төрттен кейін үлкен азамат деп сыйла» деген қағидамен берік сақтауға міндетті.

Жоғарыда көрсетілген талаптар мен міндеттерді

төмен, мен баламды ақылы мектепке беремін дейтіндер көп кездесіп жатады. Ал ақылы мектепте баланың сауаттылығы қаншалықты және қалай көтеріледі, оны ата-ана баланың есіне ердайым мен ақша төлеп отырымын, сабағында оқы дейді. Бірақ осыдан балада жауапкершілік пайда болады ма? Ал жәй мектепте бала өмірлік мектепке барып келсе болды, баланың сабағын тексермейді, бала оқулық ашпай қалып мектепке келеді. Сондықтан біз алдымен ата-ана өз міндеттерін орындайды ма, соны зерттеп көрейік.

Ата-ана өзінің міндеті мен жауапкершілігін жақсы білуі тиіс:

1. Мәдениетті адам тәр-

ата-налар біледі ме екен? Сондықтан негізгі жұмысты ата-аналармен жүргізген дұрыс деп ойлаймын.

Қазіргі кезде елімізде отбасылық, материалдық, баланың бос уақытының көп болуы, ортаның, галамтордың әсері, ата-ана мен бала арасындағы қатынастың болмауы, ата-ананың балаға қоятын талабының жоғары әрі қатаң болуы және тағы басқа көптеген факторлар мен себептердің көбеюі баланы өлімнен, зорлық-зомбылықтан арашалап алып қалуға кері әсерін тигізіп тұр деседі болады. Соның бірі қатыгездікпен өз баласын өлтірген өкенің жауыздығын айтпаса болмайды.

Баласын өлімге қиған әке: «Сот тергеуімен анықталғандай, 2022 жылғы 4 науры-

зда Сайрам ауданында 1974 жылы туылған сотталушы 2016 жылы туған ұлын отын жинаймын деген желеумен үйінің алдындағы тоғайға алып кеткен. Күегерлердің жоқтығын пайдаланып, сотталушының оң қолындағы темір балтаның жалпақ жағымен жәбірленушінің сол жақ самай сүйегіне бір рет соққы берген. Содан денесін көтеріп, мойын аймағына темір балтаның үшкір беріп, нәтижесінде жәбірленушінің басын кесіп алған».

- деп хабарлады Түркістан облысы сотының баспасөз қызметі.

Түркістан облысының қылмыстық істер жөніндегі мамандандырылған ауданаралық сотының 2022 жылғы 29 шілдедегі үкімімен сотталушы Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 99-бабының 3-бөлігінде көзделген қылмысты жасағаны үшін кінәлі деп танылып, 15 жылға бас бостандығынан айырылды. Қылмыстық-атқару жүйесінің қауіпсіздігі барынша қамтамасыз етілген мекемеде жазасын өтей отырып, бас бостандығынан айыру, 10 жылға педагогикалық қызметке және көмектесушілермен жұмыс істеуге байланысты лауазымдарды атқару құқығынан айырумен», - деп хабарлады сот.

Осы шешім дұрыс па? Мұндай өкені 15 жыл халықтың өміріне салтығына тегін асырағанша өлтірген саған тиімді деп ойлаймын. Себебі ол жақсы тәртібі үшін 7,5 жылдан соң түрмеден шығып келіп, қылмысын қайта қайталамайтынына кім кепіл?

Негізгі зорлық-зомбылық және өз-өзіне қол жұмсауға ықпал етуші себептер мен факторлар не деген сұраққа жауап іздеп көрейік.

Зорлық-зомбылық түрлері:

1. Физикалық - балаға залал не дене жарақатын әкелетін қатыгез дене жазаларын қолдану; үлкендер тарапынан баланы ұрып-соғу.

2. Эмоционалдық - балаға ересектер тарапынан тұлғаның дамуын тежейтін және мінездің патологиялық бітісін қалыптастыруға әкелетін мерзімді, ұзақ немесе тұрақты психикалық әсер ету.

3. Тұрмыстық - бір адамның екінші адамға не туыстарының бірінші екінші туысына зорлық көрсетуі. Бірінші кезекте, отбасы ішіндегі зорлық. Отбасылық-тұрмыстық қарым-қатынастар деп некекті-отбасылық қатынастарға, бірге тұратын немесе бұрынғы ерлі-зайыпты арасындағы қарым-қатынасты айтамыз. Ерлі-зайыптылардың өз келіспеушіліктері баланың көзінше шешу.

13
14 Kasım 2025
Sayı 42
14 Қараша 2025 ж.
№ 42

ГОД РАБОЧИХ ПРОФЕССИЙ

АНИСКА GAZETESI
«АХЫСКА» ГАЗЕТИ

АНИСКА

4. Жыныстық - деп біреді басқа адаммен сексуалды әрекеттерге мәжбүрледі, күштеуді немесе алдап көндіруді айтамыз. Сонымен қатар педофильдердің балаларды зорлауы және өлтіруі және тағы басқалар.

5. Рухани - бұл бір адамның рухына, наным-сеніміне, ішкі жан дүниесіне қаса-қана зиян келтіру болып табылады.

6. Экономикалық - бөде біреудің ақшасын немесе басқа да материалдық ресурстарын (тұрғын-үй, тағам, киім) бақылап, оны жұмсау. Бұл адамның денсаулығына физикалық және психикалық тұрғыдан әсер етеді.

7. Еңбек арқылы - түсінігі мен мағынасы жұмыс орнындағы зорлық-зомбылық бір-біріне қарсы бірқатар әрекеттер жасаудан тұрады.

8. Психологиялық - әдейі өзінің билігі мен бақылауын көрсете отырып, дауыс көтеру арқылы баланың мінез-құлқын өзгертуге талпыну кезінде бақылауы. Балаға жоғары талаптар қоя отырып, баланың кезкелген кемшілігін басқа балалармен салыстыру және баланың ойымен санаспау.

Бұл баланың өз-өзіне қол жұмсауына алып келеді? Өз-өзіне қол жұмсаудың түрлері: асылу, көп мөлшерде дәрі ішу, суға секіру, ұлаңу, көліктің, поездің астына түсу, қан тамырын кесу, биік ғимараттардан секіру.

Зорлық-зомбылық және өз-өзіне қол жұмсау мәселелеріне ықпал етуші себептер мен факторлар: отбасылық жағдай, материалдық жағдай, жалғыздық, баланың бос уақытының көп болуы, мектеп формасының әртүрлілігі, ортаның әсері, ювеналдық полицияның жүйелі жұмыс істемеуі, ерлі-зайыптылардың қарым-қатынасының бала психологиясына әсері, әлеуметтік-психологиялық жағдай, оқу орнындағы мұғалімдердің білім беруіне қатынасы, ұстаздар мен оқушылардың сырт пішінінің әртүрлілігі (дресс-код), мектеп психологтарының ата-анамен жүйелі түрде жұмыс істеуі, ғаламтордың әсері, моральді төмендету, әртүрлі теріс ұйымдарының ықпалы, мектепте үйірмелердің болмауы, ата-ана мен бала арасындағы қатынастың болмауы, ата-ананың балаға қоятын талабының жоғары әрі қатаң болуы.

1. Баланың көп уақытының бос болуы баланы әртүрлі ойға жетелейді, және ол ойлардың бірі ол өз өзіне қол жұмсау, сондықтан да баланың күн тізімін қадағалап, үйірмелерге беру керек.

2. ата-ананың балаға деген талабының жоғары және қатаң болуы. Мысалы: Ата ана өте қатаң талап етеді ал ол талап орындалмаған жағдайда қатаң жазалайды сол себепті талапты орындай алмай қалған бала өз-өзіне қол жұмсауға мәжбүр болады. Мысалы әлеуметтік сауалнама нәтижесінде азаматшаның айтуы бойынша оның туыстарының жалғыз үздік баласын алтын белгі медалының үміткері бір пәннің өмітхананың 4 деген баға алып қалып үйде ата анасының ұрыстанынын біліп өзін өзі биіктіктен лақтырды.

3. ғаламтордың әсері мынада бала миы әлі қалыптаспаған, бала әлі қалыптаспаған тұлға сол себепті онымен басқару оңай, оған қандай мәлімет берсең де сіңіріп алады, бұл егерде бала ғаламтордан керек емес зиян суицидке итермелейтін мәлеметтерді қабылдаса, өте зиян, сол себепті баланың ғаламтордағы қызығушылығын қадағалау керек.

4. ұстаздар мен оқушылардың сырт пішінінің әртүрлілігі (дресс-код) әсіресе әйел ұстаздардың дресс-кодты сақтамауы, өзі жартылай жалаңаш, шалбармен, қысқа көйлекпен келуі және т.б.

5. мектеп психологтарының ата-анамен жүйелі түрде жұмыс істемеуі, психологтар ата-аналармен тек бала мәселесімен келген жағдайда ғана жай кеңес береді, психологтардың тарапынан бастама (инициатива) жоқ.

6. Ювеналды юстицияның жүйелі жұмыс істемеуі мысалы мен ювеналды полиция немесе мектеп психологтары ата анамен, баламен жұмыс істегенін көрген емеспін.

7. Материалдық жағдай бала психологиясына қатты әсер етеді. Оқуға қаражатының болуы болмауы. Оның араласатын ортасында әлеуметтік жағдай бірдей балалардың жиналуы.

8. Жалғыздық жалғыз қалған бала өз еркіндігімен тәрбиесіз өседі ондай балалар суицидке ұшырауы әбден мүмкін. Немесе ата анасының тарапынан көңіл бөлмеушіліктен туындайды.

9. Баланың көп уақытының бос болуы баланы әртүрлі ойға жетелейді, және ол ойлардың бірі ол өз өзіне қол жұмсау, сондықтан да баланың күн тізімін қадағалап, үйірмелерге беру керек.

10. ерлі-зайыптылардың қарым-қатынасының бала психологиясына әсер етуі бұл егер ата ана баланың алдында ұрысып үй мәселелерін шешетін болса онда ол балада психологиялық ауытқулар пайда болады, ол баланың қобалжуы өзін өзі ұстауы өзгереді.

11. отбасылық жағдай отбасылық ұрыс керіс ата анасымен ұрысу баланың психикасына кері әсерін береді.

12. мектеп формасының әртүрлілігі жағдайы жоқ балалардың күніне әртүрлі киім кие алмауына әсер етіп қасындағы балаларға қызығып өзін-өзі іштей жеп суицид жасауы мүмкін.

13. ювеналдық полицияның жүйелі жұмыс істемеуі балалардың өмірде қандай қиыншылық көріп жатқанын ескермеу балалармен психологиялық жұмыс жасамау бәрі суицидке әкеп соғады.

14. әртүрлі теріс ұйымдарының ықпалы наркотиктік ішімдік ұйымдардың бала өміріне зияны орасан зор себебі осы ұйымдарға кірген бала, шыға алмайды. Және ақшасы таусылғаннан кейін қарызға кіріп суицид жасайды.

15. ата-ананың бала тәрбиелеудегі міндеттерін білмеуі көп ата ана өз заң тұрғысындағы міндеттерін білмейді оны біз жүргізген сауалнама нәтижесінде көре аламыз. Өз міндеттерін білмейтін ата ана әріне баласын дұрыс тәрбиелей алмайды ал өз бағытымен кеткен баланың суицидке ұшырау мүмкіншілігі өте көп.

16. мектепте үйірмелердің болмауы баланың смартфоннан басқа қызығушылығы қалмауына әкеп соғады үйірмеге бармайтын уақыты көп бала әріне ғаламтордың тұтқынына айналып өзін өзі суицидке апарады.

17. ұстаздар мен оқушылардың сырт пішінінің әртүрлілігі (дресс-код) балалардың пішінінің әртүрлі болуы біреуі толықтау келсе келесі арқықта келеді ал бұл балалар қасындағы балалардың ересектердің қысымын көп көреді өзінің атына деген мазақ жаман сөздерді естіген бала әріне өмір сүргісі келмейді.

18. Ата анасымен баланың арасындағы қатынасы болмауы бұл бала ешкімге сырын ашып айта алмайды деген сөз ал барлығын өз ішінде бөліспей сақтап жүретін бала өртелі кешпе өз өзіне қол жұмсайды.

19. Мектепте құқық негіздері сабағын жүргізу 7 сыныптан басталу қажет. Әйткені бала өмірінде өтпелі кезең осы жастан басталады. Сондықтан құқықтан ақпаратты ертерек берсек, ертерек тәртіп сақтауға келеміз деп ойлаймын. Қанша дегенмен өзін құқық негіздері пәнінен сабақ жүргізгенде балалардың жақсы жаққа көп өзгеретінін көрдім. Заңмен танысып, оны білген адам қанша дегенмен тәртіп сақтауға жұмыс тұратынына көзім жетті.

Зорлық-зомбылық және өз-өзіне қол жұмсау мәселелерін жою жолдары.

Балада бос уақыт қалдырмау:

Баланың ғаламтордағы уақытын азайту:

Ғаламтордың әсері мынада бала миы әлі қалыптаспаған, бала әлі қалыптаспаған тұлға сол себепті онымен басқару оңай, оған қандай мәлімет берсең де сіңіріп алады, бұл егерде бала ғаламтордан керек емес зиян суицидке итермелейтін мәлеметтерді қабылдаса, өзін-өзі суицид итермелейді деген сөз, сол себепті баланың ғаламтордағы қызығушылығын қадағалау керек.

Қосымша сабақтар:

Баланың сабақ біткеннен соң бос уақытының көп болуы, ата-ананың қадағаламауы баланы әртүрлі ойға жетелейді, және ол ойлардың бірі ол өз-өзіне қол жұмсау, сондықтан да баланың күн тізімін қадағалап, үйірмелерге беру керек.

Бала өміріне қарсы зорлық-зомбылық себептері:

- жыныстық қарым-қатынасты қатты қалауы — 48%;
- мас немесе есірткі қолдану күйінде — 87%;
- баласын асырай алмауы — 35%;
- психологиялық ауытқулары бар адамдардың қылмыстық әрекеттері - 59%.

Асқар БАКИРОВ, заңнамалық полковник

14
14 Kasım 2025
Sayı 42
14 Қараша 2025 ж.
№ 42

ЖҰМЫСШЫ МАМАНДЫҚТАР ЖЫЛЫ

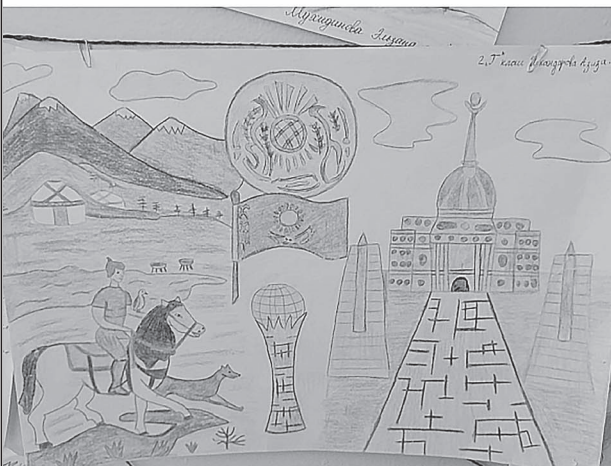
АНИСКА GAZETESI
«АХЫСКА» ГАЗЕТИ

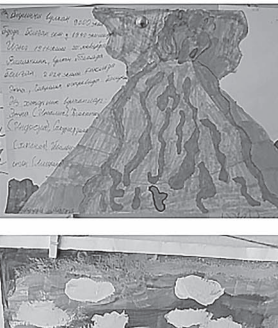
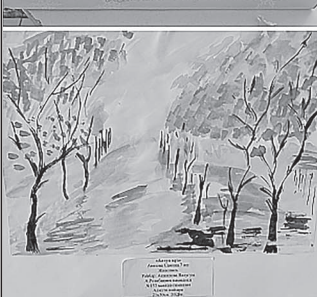
АНИСКА

ӨНЕРЛІ ЖАС ӨРКЕН

Алматы қалалық Абдулла Розыбақиев атындағы № 153 орта мектеп-гимназиясының бастауыш сынып оқушыларының шығармашылық еңбектерін газет беттерінде жариялауды жалғастырамыз. Дайындаған Әсемгүл Галимова.

1. Жоғарыда көрсетілген зорлық-зомбылық және өз-өзіне қол жұмсау мәселелеріне ықпал етуші себептер мен факторларды жою жолдарының толығымен жүйелі түрде жұмыс істеуі;

2. Мемлекет тарапынан конституцияның 15 бабының 2 тармағына, «педофильдерге, көмелетке толмаған азаматтарды өлтіргендері үшін өлім жазасына кесу» деген сөзді қосу.

3. Ювеналдық юстицияның фактіден фактіге дейін ғана емес, жүйелі жұмыс істеуін талап ету.

Бала өміріне қарсы қылмыс: зорлық-зомбылық, өз-өзіне қол жұмсау тақырыбы бойынша мәселелерді реттеу заңнамалары мен ата-анаға қойылатын талаптарды және оның орындалуын, осы мәселелерге ықпал етуші себептер мен факторлар және оны жою жолдарын зерттей келе, бірнеше ұсыныстар ұсына отырып, тақырыпты ашуға тырыстым. Бірақ осының өзінде алда шешілмеген сұрақтар көп. Оны шешу үшін осы тақырыпқа қолдау көрсетіп, жоғары үкімет басшыларына жеткізсек біраз мәселені шешуге болар еді.

